

ISZÁNTÚ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átveve.
Egész évre 16 h.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Videkre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Sallágyi Dezső u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 266. szám.

Nagyvárad. Vasárnap 1914 november 15.

Az Osztrák-Magyar Bank kormányzója a hadikölcsönről.

A Budapesti Hírlap vasárnapi száma közli Popovics Sándor bankkormányzónak buzdító nyilatkozatát a hadikölcsön jegyzésére. A kiváló pénzügyi férfi cikkében ezeket mondja:

A hadviselés alapjait manapság a háborút viselő népek fizikai, morális és gazdasági erejének telje képezi. Ami a két elsőt: a fizikai és morális erőt illeti, az eddig történetek fényes tanúságot tesznek a mellett, hogy a nemzet az idők szavát megértette. Küzdött és fog küzdeni, amint azt a multak dicsősége, a jelen és a jövő szükségére megköveteli.

Most kerül sor a hatalmi tényező harmadikára: a gazdasági erőforrások összegyűjtése a nemzeti védelem céljaira. Ugy tartom, hogy mindenkinek kötelessége, hogy ennél a munkánál a maga tehetsége szerint kivegye a részét. De nemcsak a hazafiság, a gazdasági célszerűség is szól mellette. Nem értem ez alatt azokat az előnyöket, amelyekkel a pénzügyminiszter az új kölcsönt ellátta: a rendesnél jóval nagyobb kamatoztatást, a kölcsönnyújtónak azt a jogát, hogy választhat. Vajjon föltétlenül kölcsönöz az államnak, avagy bizonyos idő múlva a tőkét visszakövetelheti; nem azokat az intézkedéseket, amelyekkel a közgazdaság egyéb szervei a miniszter akcióját és ezzel a kölcsöntadó közönség érdekeit előmozdítani képesek. Elvégre úgy gondolom, részt kellene vennünk a hadikölcsön előteremtésében a kevésbé kedvező tőkeelhelyezési lehetőség mellett is.

Amire én gondolok és amire nyomatékosan ráutalni óhajtanék, és annak a megfontolására, hogy a háboru roppant terheit, bármiképp fedezzük azokat, a közgazdaságnak kell viselnie és ezért a szempontból tartózkodás nélkül helyeselnünk kell, hogy a pénzügyminiszter oly módot bocsát rendelkezésünkre, amely az anyagi terhek viselését természetes alapokon teszi lehetővé és emellett arra is alkalmas, hogy a pénzforgalmi eszközöknek a gazdasági termelés minden ágát alapjaiban veszélyeztethető mesterséges megszorítását hatályosan megelőzze. Aki most részt vesz a kölcsönben, a nagy küzdelemnek osztályosa, de a nemzeti vagyon alapjait is erősíti.

A Katolikus Népszövetség százezer koronát jegyzett.

A Katolikus Népszövetség kormányzó tanácsa Rakovszky István v. b. t. t., országgyűlési képviselő elnöklete alatt tartott rendkívüli ülésében a hadikölcsönből 100,000 korona jegyzését határozta el. Ezt a határozatot az ülés Rakovszky István elnök indítványára hozta, hogy a szövetség ezzel is dokumentálja tagjai számára azt a tényt, hogy a hadikölcsön jegyzése jó tőkebefektetés, alkalmas a tőke nyugodt elhelyezésére. A népszövetség ezzel nemcsak hazafias kötelességét teljesítette, mikor lelkiismeretes takarékoságával gyűjtött tőkét így helyezi el, hanem főképpen példát akar adni tagjainak, hogy így bizalmat keltsen azokban a néprétegekben, amelyek nincsenek hozzászokva még ahhoz, hogy pénzüket állampapírokba fektessék s így járatlanságuk folytán aggodalmaskodók.

A hadikölcsönre jegyzéseket elfogad:

Magyar Általános hitelbank nagyváradai fiókja,

Nagyvárad Takarékpénztár,
Polgári Takarékpénztár,
Biharmegyei Takarékpénztár,
Leszámitoló és Jelszóbank,
Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár,
Magyar Bank,
Gazdasági és Iparbank,
Bihoreanna Takaré- és Hitelintézet,
Nagyvárad Hitelbank,
Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmi Bank,
Ujvárosi Takarékpénztár,
Nagyvárad Agrár Takarékpénztár,
Általános Takarékpénztár,
Ipartestületi Hitelszövetkezet,
Belényesi Népbank Belényes,
Belényesi Takarékpénztár Belényes,
Derecskei Takarékpénztár Derecske,
Érmelléki Takarékpénztár Székelyhid.
Székelyhidi Népbank Székelyhid,
Biharkörösvölgyi Takarékpénztár Eleds,
Margitai Takarékpénztár Margita,
Nagyszalontai Takarékpénztár N-Szalonta,
Gazdasági Takarékpénztár Nagyszalonta,
Sárréti Takarékpénztár Berettyóújfalú,
Sárréti Népbank Berettyóújfalú,
Mezőgazdasági Takarékpénztár Berettyóújfalú,
Sarkad vidéki Takarékpénztár Sarkad,
Tenkei Takarékpénztár Tenke,
Zsákavidéki Takarékpénztár Zsáka,
Komádi-i Takarékpénztár Komádi,
Biharpüspöki Hitelszövetkezet.

Ujdonságok: Szörme-Muffok, Boák, Kalapok és Sapkák.
Divatos ruhaszövetek, mosó-kelmék, flanell és barchetek. Fehérneműek, vászon és szőnyegek.
Hadi felszerelések; Dr. Jáger alsóruházat, keztyük, hósapkák, haskötők, lábszárvédők, bőr-bekecsek, gumi-köpeny, és hálósákok. Posztó és bőrkamáslik **Gyapjutakarók és pokróczok legnagyobb választék.** Olcsó, szabott árak! **Czillér Imre** Nagyáruházában.

A törökök nagy diadala az oroszok felett.

Konstantinápoly, nov. 14. A főhadiszállás jelenti: November tizenegyedikén és tizenkettedikén a Köprikdj mellett vívott harcokban az oroszokat megvertük. Az oroszok vesztesége **négyezer halott és ugyanannyi sebesült.** Csapatunk több mint **ötszáz orosz** ejtettek foglyul, tizezer fegy-

Török hivatalos Stepanovics öngyilkosságáról.

Konstantinápoly, nov. 14. Az Agence Ottomane jelenti, hogy Stepanovics szerb tábornok, aki az osztrák-magyar csapatok fogságába került, öngyilkos lett.

French visszalépett.

Berlin, nov. 14. A Göteborg Aston-Blednak sürgönyzik: Egy Hollandiából Berlinbe érkezett katona hírt hozott arról, hogy French angol generálist automobil-baleset érte. Ennek következtében Frenchnek egyelőre vissza kellett lépnie az angol hadsereg Észak-Franciaországban folyó operációjának a vezetésétől.

A szerb háboru legnagyobb csatája megkezdődött.

Budapest, november 14. *Annak a nagy ütközetnek, a mely seregünket az egyesült szerb főerővel állítja szembe, előcsatározásai már megtörténtek. — Orák kérdése, hogy ezek végig harapódzva az egész harcvo-nalon, nagy csatává fejlődjenek.*

Ez lesz a főerővel való tulajdonképpen nagy összeütközésünk. Ez Szerbiában eddig a tűz leghosszabb vonala.

A harc fészke Valjevo, vagy annak közvetlen környéke.

Annak a védelmi vonalnak, a melyben a szerbek most vannak bennünket, rájuk nézve az a fájdalmas fontossága, hogy északi része már magát Belgrádot védi.

Japán ágyuk Oroszországban.

Bécs, november 14. Stockholmból jelentik: Oroszország Japántól 300 ágyut vásárolt. Az ágyuk olyan típusúak, mint amilyeneket a japánok Port-Arturnál használtak. Az ágyukból hármat előre küldtek, ezek már megérkeztek a Sweaborg ba, a hol azonnal kipróbálták őket.

vert és löszert zsákmányoltunk. Az oroszok Kutek felé vonultak vissza. Minthogy a lejtős talaj, valamint a köd és a hó is csapataink szabad mozgását akadályozták, nem vághatták el az ellenség visszavonulási útját, de mindazonáltal **üldözik.**

Bulgária jegyzéke Szerbiához.

Bécs, november 13. **Szófiai lapjelentések szerint Csolakantics nisei bolgár követ, akit jelentéstételre hívtak a bulgár fővárosba és Ferdinánd király kihallgatáson fogadott, Bulgáriának a szerb kormányhoz intézett jegyzékével fog Nisbe visszatérni. Ez a jegyzék, amelynek szövegét minisztertanácsban állapították meg, amelyen Csolakantics követ is részt vett, hir szerint a macadón kérdés szabályozása tekintetében állít fel bizonyos követeléseket, amiket Bulgária legutolsó feltételeiként jelöl meg. (Bud. tud.)**

A francia flotta az Adrián.

Raguza, november 14. (Saját tudósítónktól.) Az imámár beállott kedvezőtlen időjárás nagyban megnehezíti a franciák és montenegróiak akciót. Elfogott montenegróiak beszélik, hogy a Lovesenen lévő francia tüzérek igen deprimált hangulatban vannak, mert a hideg ellen nem tudnak védekezni. Éjjeli órségen már többen megfagytak s nagyrészüket megbetegedett. A déli órák kivételével sűrű köd üli meg Kattaró környékét, a hegységeken pedig térdig ér már a hó. A partvidéket is állandóan köd lepi el s így a francia flotta operációiban hamarosan kényeszerű szünet fog beállani.

Roosevelt és Wilson.

Kopenhága, nov. 13. A Central News értesülése szerint Roosevelt a New York Timesben hevesen tiltakozik az amerikai kormány azon eljárása fölött, hogy Belgium semlegességének Németország által való megsértését nem kárhoztatta nyilvánosan. Wilson szerepe az utóbbi hónapokban valóban érthetetlen, mert Észak-Amerika kötelessége lett volna megállapítani, vajjon a hágai egyezmény megsértett-e. A nemzetek nem felejtetik el, hogy az Egyesült-Államok milyen egoisztikus semlegességet tartottak a nagy háboru alatt.

Az orosz harcokból.

Budapest, nov. 14. (Tudósítónk távirata.) Höfer vezérőrnagy jelentése szerint az északnyugati harctéren harcok nem folynak. Keletporoszországban Grubinnen s környékén határharcok folynak. Az időjárás kezd kemény lenni. A kárpáti hegyekben többször havazik, az utak, hágók nehezen járhatók.

Ügyvédek a jegyzői hivatalokban

Érdekes terv a vármegyén.

A háboru folytán a vármegye területéről a legtöbb jegyzőt katonai szolgálatra hívtak be. Az eddigi hiányokat még minden nehézség nélkül tudták pótolni a főszolgabírók. Egy-egy vezetőnélkül maradt jegyzőségben, ha volt okleveles másodjegyző, akkor azokkal helyettesítették a hadbavonultakat. Ha pedig ilyen segéd-, vagy másodjegyző nem volt, az esetben a szomszédos jegyzőségnek odahaza lévő vezetőjét nevezték ki helyettesnek.

Egyszóval eddig minden a lehető legnagyobb rendben ment végbe. A közigazgatás és a fontos katonai teendők intézése egyáltalán nem szenvedett hátrányt. Most azonban nagy megrázkódtatás előtt áll a vármegye. Tudvalevőleg az eddigi rendet jórészt azért is lehetett fenntartani, mert a jegyzők egyrésze bizonyos ideig fel volt mentve a katonai szolgálat alól.

Legutóbb azonban az alispán minden tisztviselőről azt a jelentést tette, hogy a vármegyének nincs nélkülözhetetlen tisztviselője, tehát minden hadköteles tisztviselő behívható. Az alispán jelentése alapján már eddig is sok jegyzőt hívtak be.

A katonai szolgálatra bevonult jegyzők száma tetemesen emelkedni fog a B) alosztályu népfelkelők sorozása által. A jövő hó folyamán megtartandó sorozás alkalmával a jelenleg hivatalokban lévő jegyzőknek nagyrésze szintén bevonul, ami esetleg olyan hiányokat okozhat a jegyzőkarban, amilyeneket már helyettesítésekkel pótolni nem lehet.

Nehogy komoly szavak származzanak az újabb bevonuló jegyzők nagyszáma miatt, az alispáni hivatalban igen érdekes tervvel foglalkoznak. A hiányokat föltétlenül pótolni fogják. Jegyzők nem lesznek, akikkel ezt végre lehetne hajtani. Van azonban a társadalomnak egy tekintélyes osztálya, az ügyvédek kara, amelyre most számít a vármegye vezetősége.

Értesülésünk szerint a B) alosztályu népfelkelők sorozása után, ha nagy számmal fognak hiányozni a jegyzők, a vármegye ügyvédekkel fogja pótolni őket. Evégből az alispán átiratot intéz az ügyvédi kamarához, amelyben tudomására fogja hozni az ügyvédeknek a vármegye szándékát. Egyben kérdést intéz az iránt is, hogy kik volnának hajlandók a helyettesítést elvállalni.

Lehetséges egyébként, hogy erre nem fog, vagy legalább nem nagy mértékben fog sor kerülni.

Az alispánnak ama felterjesztését, hogy a vármegyének nincs nélkülözhetetlen tisztviselője, ugy is lehet értelmezni, hogy az vonatkozik a B) alosztályu tisztviselőkre is, mert ezek eltávózása már csakugyan komoly bajokat idézne elő. A belügyminiszter

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

Nagyvárad, Össi-tér.

Gazdasági gép-, eke- és keskenyvágányu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlő-művek, gépjavitó-műhely, műszaki-iroda.

Telefon 340. sz.

legújabb rendeletét tehát, melyben a B) alosztályu tisztviselők felmentése iránt intézkedik, igénybe fogja esetleg venni a vármegye és a főszozolgabírók valószínűleg kérni, illetve javasolni fogják a jegyzők felmentését. Ez esetben pedig kevés ügyvédre lesz

szükség a jegyzői irodákban. Az eszme maga igen helyes és amily mértékben megvalósul, annyiban nagy segítségére lesz nem csak a közigazgatásnak, hanem a jelenlegi háborus viszonyok között nehéz helyzetbe jutott ügyvédi karnak is.

Egy hónappal a szigeti orosz betörés után.

Mi pusztult el? — Mi a haszon? — Kószáló kozák a hegyek között. — Mennyien voltak ellenségeink?

Hadseregünk második főmozdulatával lassan-lassan megtisztítja Bukovinát az ellenségtől s gyűjtögeti Przemysl alá, a halálhalmok alá, hogy ott egy újabb s talán még nagyobb csapást mérjen rá. Most, hogy ezzel a mozduattal a szigeti tájak is biztosak lesznek, most az orosz invázió után egy hónappal körülbelül meglehetősen állapítani, mi történt ott s ha hiszünk a jog és igazságban, azt is sejthetjük, mi fog majd történni.

A napokban két ismert váradi fiatalember is jött haza a vidékről, hol hetekig időztek s mindketten széles képet rajzolnak elbeszéléseikkel az ottani helyzetről. Reflexiók nélkül adjuk adataikat.

Az orosz bandák igen garázda módon viselkedtek mindenütt. Nemsoká föltek és összeszedtek mindent, amit szemük-szájuk csak megkivánt, de pusztítottak is eleget. Páratlan előszeretettel készítettek lovaiknak szállást maguk mellett a szalónokban ki tudja mit szándékozván ezzel jelezni.

Hatalmas karókat vertek a falba, cölöpöket a földbe s ahhoz kötötték állataikat. Puha párnák között, selyem paplanok alatt igazán jól érezhették magukat az apró galíciai mokány lovak. És hogy emléke maradjon az arany napoknak meneküléskor is színes, selyem paplanokat kötöttek lovasaik a nyereg alá.

De gyűjtögettek is. A szigetkamari állomástól kezdve fölfelé egész Körösmezőig, illetve Delatinig vasuti állomás épen alig maradt. Azért pusztultak ezek elsősorban, mert a legértékesebbek, mert kívülük igen kevés valami volt, ami a magyar államiság törhetetlen híve lett volna.

Már Szigetkamarán az összes műszerek, telegráf és telefon szerkezetek, berendezések melyek tízezreket értek, a szó legszorosabb értelmében vandál módon vannak, illetve voltak elpusztítva, de már helyre hozták őket óriási áldozatokkal. Feljebb Körösmezőig, Boeskö, Visóvölgy s Körösmező gyönyörű szép indóháza is fölégetve. Magán épületekből kevés, Körösmezőn talán husz és szerte a hegyek hátán egy-egy pajta, egy-egy szalmával fődve volt vityiló; talán azoké akik magyarok voltak.

Mert mindenképen nagy a különbség a magyar és a nem magyar, vagy helyesebben a nemzeti érzésű s az áruló között. Mutatóul egy ilyen különbség tételt. Többeket elfogtak az orosz katonák. Ítélet-hozatalra a parancsnok elé vezették őket,

— Szlávok és magyarok álljanak külön! Megtörténik.

— Szlávok jöttök velünk, vagy itt maradtok és akkor elmehettek; magyarok tartásotok fel a két kezeteket.

Megteszik. Sorba állítják őket s velük szemben fegyveres orosz katonákat. Vigyázz! Sortűz és az elfogottaknak át van löve mind a két keze feje. Most már elmehetnek.

A vonat csak Rahóig járhat; nem me-

het tovább, nem az ellenség miatt, de mert nincsenek hidak a Tiszán át: ott hevernek a kékes-szöke vízben. A mieink robbantották fel, mert bir szerint az oroszok elfogtak egy mozdonyt és két vasuti kocsit is. Félő volt, hogy nagyon kihasználják őket, de így Körösmezőn túl nem jutottak. De kocsik közlekedés kitűnő a jó műuton. Ezek szállítják a sereg élelmezését s a sebesülteket. Egyik oldalon a felfelé menők, a másikon a lejjő szekerek haladnak néha oly számmal, hogy Körösmezőtől Rahóig sőt még tovább is szakadatlan sorban állanak, illetve haladnak lépésben a szekerek.

A szegény sebesültek védelmére megtesznek minden lehetőt, de bizony az eső nem egyszer végig veri őket s fájdalmaikat csak növeli a zötyögős szekérutazás. Csak egy ilyen dolog elgondolása is elég, hogy mélységes részvétellel s hazafias áldozatkészséggel teljen el a lelkünk.

Csak ezekben a hidakban százezreket tesz ki a kár. Kiemelni nem lehet őket s közepén meg is vannak roncsolva. Egyiknek egyik fele még most is a sarkában áll. Ezekhez a károkhöz még az elpusztított állomások értékei, a leégett középületek, a magánosok kárvallása: igazán elszomorító a kép. Az állam már megkezdte a károsodások összeírását, melyeket majd meg fog téríteni. A kárvallottak között 20—30 ezer koronás tételek igen szép számmal szerepelnek.

Mennyien lehettek az oroszok? Nevetéses a szám. Már a multkor említettük, hogy Szigeten legfeljebb négyezer fordult meg. Most ez az adat helyesbülést szenved — lefelé a szám feléig. Kétezerrel nem voltak többen. Hogy mégis oly nagy riadalmat okoztak, azt több körülmény hozta magával. Mindenekelőtt az ijedség. Hiszen a lapok legutóbbi híradása szerint százötven orosz katonára a napokban megadásra jelentkezett a szarvaszói bírónál. Elszaladt előlük az egész falu s Váradon már arról beszéltek, hogy újra betört a muszka. A nyugtalanok megnyugtatót végett egyet szögeztünk le: az oroszok legutóbb kiűritették Delatint, a mely Körösmezőtől mindössze negyvenhat kilométerre van. A háboru pedig nem egy faluban, egy pár kilométernyi területen folyik, hanem országokban és százkilométer területeken; egyszer itt csatároznak, máskor ott, egyszer itt vonulnak fel, máskor amott húzódnak vissza s bizony a harenak ki tett területek és a mellettük fekvők is sok-sok szenvedésnek vannak kitéve, nagyon bizonytalan a sorsuk. Minket azonban megnyugtathat a gondolat, hogy erős őrségük áll a Kárpátokon.

A másik ok sokkal súlyosabb. Ez az árulás. Megdönthetetlen tény, hogy a Tisza mellékfolyóinak vidékén lakó rutének hazafiságát több helyen a szimatikus mozgalmak alááknázták. Orosz könyvekből imádkoztak, melyeket gonosz praktikával Amerikából hoztak be, melyekben a minden oroszok testi-lelki atyuskája a cár, aki majd eljön fiaeskaikhoz. El!

A kémkedésnek, összejátszásnak annyi lehetetlen és lehető, annyit szellőztetett formája nem mese ám! Hisz most is, ma is,

ha seregeink nehéz, de reménykedő menetelével vonulnak föl a bukovinai gránicra: fönn a hegyek hátán a magasságokban — hova hamar csak a gondolat szállhat, még ma is — egymásután gyulladnak sorba a tüzfények; egy-kettő-három egymásután, a szerint, ahány század vonul felfelé. Egy hegyoldallal tovább felveszik a jelt, leadják s úgy megy ez végig végnélkül. Miért nem fogják el őket? Óh, aki ősméri a hegyvidék természetét, az tudja, hogy mily tehetlenek ily helyen az igazság bosszuló karjai. Lehet, hogy e jelek már nem érnek az ellenséghez, de annál szomorubb, hogy még most is így akarják eladni a testvért.

Körösmező piacán négy akasztófa áll. Vének és fiatalok egyaránt lógtak már rajta. A „kutyamosó“, aki végezte a földmagasztalást röviden annyit mondott: „Mikor az elsőt húztam, borsózott egy kicsit a hátam, de azután már nem esett jól reggel a kenyér meg a szalonna, ha hajnalban egyet-kettőt nem menesztettem a Biró elé.“ Pedig nem is cigányfiu a gyerek.

Kissé drasztikus a beszéde, de azt érzi mindenki, hogy ebben az államban a magyar államiság veszélye nélkül nem lehet soká halogatni a mindenféle árulóval szemben az erélyes fellépést.

A vármegye hadikölcsön jegyzése.

Ujabb alakulások a jegyzés körül.

Amint már megirtuk, Biharvármegye a nagy hadikölcsönből 500.000 koronát akart jegyeztetni. Erre vonatkozólag az intéző körök már bizonyos megállapodásra jutottak. Tegnap azonban új fordulat állott be a nagy fontosságú kérdésben. A félmillió korona jegyzése elé ugyanis akadályok gördültek. Legnagyobb akadály pedig az, hogy a jegyzés utolsó határideje nagyon közel van. A vármegyének ily nagy aranyu ügyben alapos körültekintéssel kell eljárni, ami nem történhetik meg órák alatt.

Első és legfontosabb kérdés mindenestre a pénz kérdése. Pénz az ugyan van. A különböző alapok bőven fedezik a félmillió koronát, azonban azok igénybevétele által esetleg olyan következmények állhatnak be, a melyeket pár pere alatt átlátni nem lehet.

A vármegyének van egy félmillió koronája, amit a hadi kölcsön céljaira igénybevehetne. Ennek a pénznek azonban olyan rendeltetései vannak, amit a mai nehéz körülmények között föltétlenül figyelembe kell venni. Eredetileg ugy volt tervezve, hogy a lejegyzendő félmillió koronát a gyámpénztári tartalék-alapból, a jegyzői- és tisztinyugdíjalapból veszik föl.

Ezeknek az alapoknak azonban nagy része már igénybe van véve, vagy legalább is elő van irányozva és pedig az új kórház céljaira. Ha tehát még egy újabb félmilliót akarnának ezekből kivenni, ugy nagyon érzékenyen érintenék vele a pénzüzeteket.

Miskolczy Ferenc főispán tegnap az idevonatkozó belügyminiszeri rendeletek intézkedéseinek megfelelően újabb tanácskozást folytatott az illetékes tényezők bevonásával. E tanácskozásoknak az volt az eredménye, hogy a vármegye törvényhatóságának nem egy újabb félmillió korona igénybevétele fogják javasolni, hanem a kórház céljaira már előjegyzett alapokból 500.000 koronát. Most tehát az a feladata a vármegyének, hogy már egyszer lekötött félmillió koronát felszabadítsa és pedig miniszeri jóváhagyás útján.

Évégből Fráter Barnabás alispán tegnap Budapestre utazott és a lekötött pénzek felmentését fogja kérni. A felmentés nem lenne hátrányára a kórháznak, mert mikor az építkezés megkezdődik akkor a hadikölcsön kötvényei már felhasználhatók. Ha tehát si-

kerülne az alispánnak a lekötött pénzeket felmentetni, az esetben azonnal, talán még Budapestről intézkedne a rendkívüli közgyűlés összehívása iránt. Lehetséges azonban, hogy a felmentés nem sikerül, akkor a közgyűlés elmarad és a jegyzésből sem lesz semmi.

Annál nagyobb reményel kecsegtet Verner Kálmán árvaszéki elnök akciója. Tegnap már minden nagyobb tőkével bíró kiskorú gyámja megkapta a jegyzésre vonatkozó elnöki utasítást és nagyon valószínű, hogy ezen az úton 23 áig le is lesz jegyezve a félmillió korona.

Pártoljuk a színházat.

A színügyi-bizottság felhívása.

A színügyi bizottság pár nappal ezelőtt tartott ülésén leplezetlenül rámutattak arra a nehéz helyzetre, amelybe a nagyváradi színtársulat jutott, a közönség közönye folytán.

Dacára, hogy a színtársulat a legjobb erőkből van szervezve, s a színigazgató is rövid, 30 előadásra terjedő bérleteket hirdetett, alig 1—2 bérlő jelentkezett.

Estéknként a pompás előadások üres páholyok és üres földszint előtt folynak le s ha nem volna Nagyváradnak olyan jó karzati közönsége, amelyen van, igazán üres lenne napról-napra a színház. Tisztán az erkély és karzat közönsége azonban nem képes egy 70—80 tagból és műszaki emberekből álló társulatot fenntartani.

Máskor perlekedések voltak a páholy bérletekért, most pedig éppen a páholy közönség vonja meg támogatását a színésztől s indolens eljárásával katasztrófának, szétzúllásnak teszi ki a színtársulatot. A közönség ezen rétege még azzal sem védekezhet, hogy nincs anyagi tehetsége a színházra.

Egy bizonyos, hogy a közönség mostani pártolása, vagy helyesebben pártolásának hiánya mellett az előadások nem tarthatók meg sokáig, dacára, hogy a színtársulat tagjainak, ismerve a mai nehéz viszonyokat, csak a legminimálisabb igényük van, hogy éppen csak a megélhetésük biztosítását kérik. Azonban mikor egy heti jövedelemből egy elsőrendű énekesnőnek csak 16 korona osztalék jut, minden más gázi nélkül, ez eléggé megmagyarázza a mostani szomorú színházi állapotokat.

Nagyvárad város színügyi-bizottsága kereste a módokat, hogy miként segítsen ezeken az állapotokon. Radikálisabb eszközökhöz nem akart nyulni, nehogy ellenségeket szerezzen a színháznak, hanem bizik Nagyvárad intelligens közönségében, hogy megszívleli a színtársulat és főleg a nagyváradi színészet mai szomorú helyzetét s nem vonja meg támogatását a színházról.

Ezt célozza a színügyi-bizottság következő kérelme a város közönségéhez:

Kérem!

A mostani nehéz, aggodalom teljes, de a magyar hazaszeretet lelkes tüzetől és a magyar vitézségtől dicsőséges napokban, a mikor ágyudőrejtől és puskaropogástól visszhangzanak a Kárpátok, bár szokatlan, de hisszük, hogy eredményes kéréssel fordulunk városunk minden áldozatkész és a nyugalmas, békés időkben színhásunkat lelkesen pártoló közönségéhez.

Városunk büszkesége, a Szigligeti-szín-

ház! Polgárságunk áldozatkésztsége folytán a Szigligeti-színház művészei mindég anyagi gondtól menten teljesíthették kulturhivatásukat. Ezen hivatásnak tudata, a lelkes működést eredményezte, hogy a magyar városok színészete között az első egyike a mi színészeteünk!

Polgárságunk a kulturáért és a kultúra szolgálatában, anyagi erején sokszor jóval felül áldozott és ez áldozatkésztség nem volt hiábavaló.

A világháború kezdete óta a város törvényhatósága ismételt áldozatkésztséggel igyekezett biztosítani a Szigligeti-színház prosperálását és működését. Azonban úgy látszik, hogy minden igyekezet dacára, meddő áldozatkész törekvésünk és a Szigligeti-színház működésének nyugodt, zavartalan fentartását, műpártoló közönségünk közönye, veszedelmes fenyegeti.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a konzorciumi alapon első rangú művészi erőkből megszervezett színházunknak személyete, megélhetési bajokkal küzd és ha erősebb eszközökhöz nem is fordulunk, szükségét látjuk annak, hogy színházba járó közönségünket, szeretettel kérjük színészeteünknek minél gyakoribb támogatására, a hazafias, lelkesítő tárgyú szindarabok megtekintésére, — kérjük a gyakori színházba járására.

Polgárságunk hazafias áldozatkésztségéhez fordulunk, nemcsak az itt működő 70 család megélhetése, hanem a Szigligeti-színház színészeinek fentartása és nyugodt működésének biztosítása érdekében is.

Erős a hitünk és reményünk, hogy kérésünk a mostani aggodalmas napokban sem lesz eredménytelen és a magyar kulturának, a hazaszeretnek és a lelkesedésnek szent tüze, mely ott a határon tízszeres tulerővel szemben védi családunk békéjét, kitartó áldozatkésztséggel megfogja menteni városunk kulturájának egyik csarnokát, évtizedes fáradságos munkánk egyik alkotását a megszűnés veszedelmétől.

A pillanatnyi közöny helyét felfogja váltani a színház ügyének szeretetteljes felkarolása és nem fog bezáródni a mindnyájunknak oly kedves Szigligeti színháznak kapuja.

A színház érdekében ebben a hitben, erős meggyőződéssel kérjük polgártársaink áldozatkésztségét és lelkes támogatását.

A város színügyi-bizottsága nevében és megbízásából:

Juricskay Barna,
jegyző.

Dr. Hoványi Géza,
elnök.

Mihály pópa az életben.

Hogyan mentette meg a tisztikar életét a pópa kisleánya

Hogy mikép viselkednek csapatainkkal szemben a galíciai rutén pópák, kik kenyerüket, mindenüket nekünk köszönhetnek, szolgáljon mutatoul arra az alábbi eset, melyet egy sebesült katona beszélt el:

Közel voltunk az orosz határszélhez. Pihentünk és vártunk. Vártuk a vezényszót, amely az ellenség elé vitt bennünket. Izgalmas volt a várakozás, de a pihenés is jól esett.

Bátorságos otthont nyújtott a kis falu. Igaz, hogy a lakosság legtöbbje elmenekült, de akik ott maradtak, úgy mutatták, szívesen látnak bennünket és a kezünkre járnak.

A szíves vendéglátásban jó példát mutatott a pópa. Hatalmas szál ember. A külseje tiszteletet parancsoló. A tekintete jószágos, egyenes, becsületes volt, amely első látásra már a legjobb hatást keltette. Kényes volt a helyzete. Sok helyről jöttek hírek gyalázatos árulásokról, amelyeket pópák követtek el.

A mi pópánk azonban nagyszerűen viselkedett. Tartózkodó volt és előzékeny. Hallgatott, ha nem kérdezték, de ha felelt, őszintén és igazat beszélt. Rövid pár nap alatt megnyerte a pópa a bizalmunkat.

Megismerkedtünk a feleségével és tiz esztendő kis leányával is, akikkel a pópa a legboldogabb életet élte.

A sűrű érintkezés közben megtörtént, hogy a pópa ebédre hívta zászlóaljunk tisztikarát. — Pompás ebéd, jó kedv, szellemes társalgás s bizony mind kitűnően éreztük magunkat s még magunk között gyakran emlegettük, hogy „... azért általánosítani még sem szabad.”

Bizony szívesen fogadtuk, mikor a pópa ismét ebédre invitált bennünket. Ugy mentünk oda valamennyien, akárcsak hazamentünk volna. Kedélyesen nevedgeltünk, beszélgettünk ebéd előtt, játszottunk a kislánnyal, aki enivalóan aranyos volt, különösen, hogy már megszokott bennünket és felbátorodva elsevegett. Az egyik tisztársunk tréfálkozva kérte a kis lányt:

— Nos kis szakácsnő, mi jó lesz az ebéd?

— Ujjé! — mondja a kislány — ma nagyon finom lesz... A levesbe maga a papa főzte a lisztet.

Alig tudtunk uralkodni magunk felett. Mig néhányan a pópát fogták közre, mi a levest helyeztük biztonságba s később meggyőződhattunk, hogy bizony ez a pópa sem tartozott a kivételek sorába. A sorsa is az lett, ami áruló társainak.

Kis leányát, az ártatlan kis gyermeket, a mi megmentőnket Bécsbe küldtük intézetbe. Súlyos feladat lesz a felnevelése, hiszen azt is feledtetni kell vele, hogy az apja áruló volt.

Teaestély és matiné a harctéri kiállításon.

Kedves és színes ünnepség volt tegnap délután a harctéri kiállítás keretében. A kitűnően sikerült estély méltó pedantja annak a nemes lelkesedésnek, mellyel a kiállítás minden rendezője magát a sikernek szentelte s egyben biztos záloga a jövő hasonló terveknek, melyek a mostani első kísérlet (ha ugyan lehet) még felül is fogják mulni.

Egy Balzac tollára lenne szüksége a vállalkozónak, aki a tegnapi estről referálni óhajtana. Kipirult leányorcák, égszín kék szemek, mosolygó kis mamák, aranyban esillogó brokát, a fegyverek patinája, a teáskanna rózsaszínű párolgó fellegei, a virágok illatos üdösége, a királyi szobor fehér emelkedettsége, az énekhang meleg remegése, a kalapok millió színű virága csak gyöngöszínek az ott nyüzsgő kép megfestéséhez. A dörrenő manlicher, a bugó shrapnell, egy mázsás uriember, mozdithatatlan páncél, a begyült pénzek halmaza, csöppések a kép nagyszerűségének szemléltetésére.

Az ég tükrözése, a szemek mélyén, az öröm és nyugalom fenséges harmóniája, földi téreken járó angyal dicsfénye nélkül, a melódia elandalító varázsa, századok és korok, hősök és gyávák, fájdalom és bizalom közfogása, csendülő kacajok halk muzsikája: e kifejezések mind csak szavak, amelyek alig érik föl az érintett szépségeket. Látni kell azokat.

A matiné első szereplője Bretán Miklós, finom, puha hangú művész volt. Három gyönyörű dalt énekelt. Közülök az egyik Ady Endre egy költeménye, melyre maga a művész irt gyönyörű, zsongó melódiát. Halkan.

csendülő, erővel viharzó, érzéssel teli dallam s ezt igazán művészi adta Bretán. Sok, megérdemelt tapsot kapott. *Polgár Mariska* olvasta fel ezután Kiss József „Kötőtük” című szép versét, hatással, kedvességgel. Leövey Leó aktuális kupléi: „Mi az újság Nagyváradon?” a könnyek között mosolygó humort, az eseményekhez fűződő édes, bus melancholiát igazán hatással juttatták kifejezésre.

A zeneszámokat *Várad Aladár* művészi zongora kísérete tette még élvezetesebbeké. A sikerült matiné után teauzsonna volt ismét, ezuttal már a cukrászdában, melyet izlésesen, ötletesen rendeztek be a Vörös-Kereszt buzgólkodó hölgyei. A kiállítás bevétele 306 korona volt.

Egyben újabb szenzációkat árulhatunk el. A kiállítás rendező bizottsága *török tombola* játékot rendez, melynek ötletességét később részletesen ismertetni fogjuk. A nyerevény tárgyakat a közönségtől reméljük s már *Jellinek Ferenc* műkertész 100 ezerépf gyönyörű krizanteum felajánlásával meg is kezdte az ajándékozást. Igen sok más adományozó is van már, köztük egy orvos, aki egy ingyen foghuzást (fájdalom nélkül) ajánlott fel. A rendezőség négy koronán felüli értéket bárkitől szívesen fogad.

Szerdán újabb nagy, szenzáció számba menő matiné lesz, melyen *Retteghy Margit*, *dr Lukács Béla*, *Tompa Béla*, *Varsa Gyula* fognak szerepelni. Bizunk benne, hogy a közönség megérti és fölkarolja a kiállítás nemes intencióit. (o.o.)

A társadalom jótékonyága.

Aranyat—vasért.

Ujabbán a következő arany és ezüst adományok érkeztek be Nagyvárad város főispánjához a Vörös-Kereszt javára:

Tóth Kálmánné 15 korona. Nagy Károly egy aranygyűrű. Weigl Gyula egy ezüstóra, egy aranygyűrű. Lengyel Laura egy ezüstérem, egy ezüstgyűrű, egy kávékanál, három ezüstszusz. Herskovics Lea egy aranygyűrű, egy aranyfüggő, aranytörök. Zsuzsanna Lászlóné 25 korona. Olasz Józsefné egy aranygyűrű. Krausz Laura egy aranygyűrű. N. N. egy aranygyűrű, két aranyfüggő. K. I. 1 aranylánc. Baktay Mariska egy aranygyűrű, egy ezüstszív, egy ezüstlánc. Baktay Gyuláné két ezüstpéncz. Lőrinczy Rezső és Schibil Gina három ezüsttörök, négy aranytörök. N. N. egy aranygyűrű. Schmied Mariska egy aranygyűrű. Steiner Etus egy ezüstóra. Wertheimstein Viktor 10 korona. Bancsik Sándorné egy aranygyűrű, egy aranyszív. Kohn nővérek két aranyfüggő, egy aranygyűrű. Trájer Lajosné egy ezüstóra, ezüstkarperec, függő, lánc és török. Herskovics Lóri 5 korona. Debreceny János hat korona. Józsa N. egy aranygyűrű. Zsuzsanna József tiz ezüstpéncz, ezüstkézélőgomb, két ezüstlánc. Fleischer Ilonka egy ezüstkarkötő. — Fleischer Annuska egy aranykeret. Weisz Lipót két aranygyűrű. Betnyák Böske egy aranygyűrű, egy aranyfüggő. Mégay Gizella egy aranygyűrű. Piatsek Sándorné két aranygyűrű. Grósz Etelka egy aranygyűrű. Reichmann Fülöpné egy aranyszív, egy aranyfüggő, egy aranykarperec, egy ezüstóra s lánc, egy ezüstkules. Simon Gyuláné két aranygyűrű, két ezüstfüggő, egy ezüstszív. Rózenthal Jakabné 5 ezüstpéncz, egy ezüstgyűrű. Bereczky László 5 korona. Leitner Margit 5 korona. Kiss Róza és Mária három aranygyűrű, ezüsttörök. Gottlieb Teresi egy aranygyűrű. Schvarecz Janka egy aranygyűrű. Weisz Juliska és Sándor egy férfi ezüstóra, egy női ezüstóra. Moskovitz Regina és Etus két aranygyűrű, két aranyfüggő, egy kis aranylánc. Heilper Vilmos egy aranygyűrű. Dr Kohányi Rezsőné két aranyfüggő és két

korona. Barbu Viktória két aranygyűrű. Szabó Gina egy ezüst karkötő, egy aranykereszt. Nemes Mártonné egy aranymedál. Fekete Mariska egy aranygyűrű.

A Vörös Kereszt Egylet magasztos céljaira november 8 tól 14-ig a következő adományok folytak be az egylet nagyvárad pénztárába: A nagyvárad i. sz. egyházmegye papságának gyűjtése a hívek körében gróf Széchenyi Miklós öxelenáciája utján 600 K, Blayer Lajos és neje, P. Pernyész 100 K, Gabrielly Lajos a katonák karácsonyfájára 100 K, A nagyvárad állami iskolák és kisdudók tantestületének adománya, koszorúmegváltás Bordé Ferencért 50 K, Reismann Mór 30 K, Melcher Gyula honv. hadnagy 20 K, dr Deákné H. Zsuzsa (a „Szabadság” utján) 10 K, Papp Vazul Felsőtopa 5 K.

A Vörös-Kereszt a fehérnemű osztálya részére ismét 200 koronát adott pamutra, mely azonnal ki lett adva feldolgozás végett.

Pénzbeli adományokat küldtek a Vörös-Kereszt fehérnemű osztály részére Friedmann Benő 50 K, Sztaniszlavszky Adolfné 10 K, Szentpétery Józsefné 5 K, Kelemen Kálmánné 5 K, Lázár Aurélné 5 K, Wischovszky Rudolfné 2 K, Patzkó Antalné 5 K, Középpessy Kálmánné 10 K.

Fehérneműt küldtek Leipnik Lajosné, öz. Janky Józsefné, Stern Vilmosné Fugyivásárhely, Szepesi Mihályné, Kalmár Róza tépés, N. N. egy vég vászon, Leipnik Mihályné, Stokker Józsefné, a Jobbkéz céljaira Boros Jakab 10 K, Kovács Józsefné 5 kor.

A sebesültek karácsonyára Tatár Zoltánné 20 K, Gyögyössy Istvánné 10 K, Mihelffy Lajosné 10 K, Lánszky Lajosné, Kramer Aron, Zsugye Mitruné mosóné zsebkendőket, öz. Bérczi Jánosné igazgatónő 61 koronát ezen levél kíséretében:

„Az Ór utcai községi leányiskola tanítónői örömmel ragadnak meg minden alkalmat, hogy drága hazánkért küzdő harcuknak örömet, fájdalmaikban enyhét, s szükségekben rögtön segítségükre lehessenek.

Nagyságod felhívására azonnal hozzáfogtunk a gyűjtéshez, pedig iskoláinkban ma is szünetel a tanítás. Az eredmény nagyon meglepő. A mi szegény tanulóink szülei adták össze ez összeget, mely ki tett 61 koronát. Azokivül még zsebkendőt, törülközőt, ócska inget, alsót, párnahajat is küldtek.”

Mindezen adományokat hálásan köszönjük és kérjük továbbra is a nagyérdemű közönség pártfogását.

..HIREK..

A Szigligeti-Társaság háborus matinéja.

A nagy nemzeti küzdelemben meg van a maga nemes kötelessége az irodalomnak is: tárogatóvá kell át változnia, hogy ébren tartsa a lelkesedést, hogy elesengje diesdőségét hős fiainknak, akik értünk ontják véréket a vérvirágos mezőkön. Ez indította a Szigligeti-Társaságot is arra, hogy háborus matinéket rendezzen, amelyekkel a nagy harc jótékony céljait is szolgálja. S ha az irodalom így megteszi kötelességét, hisszük, hogy a közönség is megteszi a magáét, ami abból áll, hogy meleg érdeklődéssel fordul minden ilyen mozgalom felé és támogatja mindnyájaink közös, magasztos célját.

Az első, háborus matiné ma, vasárnap délelőtt 11 órakor fog lezajlani a város háza dísztermében. A rendezőség fényes műsört állított össze, ami már magában is megér-

demli, hogy nagy számú hallgatósága legyen. A műsor a következő:

1. Elnöki megnyitó. Elmondja *Rádl Ödön*, a Társaság elnöke.

2. Költemények. (Petőfi Sándor, Kiss József, Lenkei Henrik, Somlyó Zoltán, Nagy Emil műveiből.) Szavalja *Bihari Akos*.

3. Magyar vitézség, magyar költészet. Irta és felolvassa *Kozáry Gyula*, honvédeplebános, a m. kir. hadapródiskola tanára, a Társaság tagja.

4. Ima a magyar zászlóért. (A Mihály pópa leányából.) Előadja *E. Kovács Mariska*.

A belépőjegyek ára rendkívül mérsékeltek.

Ülőhely 1 korona.

Családjegy 2 személyre 1 kor. 50 fillér.

Családjegy 3 személyre 2 korona.

Földszinti belépőjegy 50 fillér.

Karzati ülőhely 50 fillér.

Karzati állóhely 40 fillér.

* **Dr Belopotoczky Kálmán üdvözlése.** Az a kvalifikálatlan, goromba támadás, mellyel egyik lipótvárosi lap a nagyvárad káptalan két illusztris tagját illette, mindenféle jogos és méltó megbotránkozást keltett. Nap-nap után nyilatkoznak meg a legelőkelőbb körök ez adnak kifejezést felháborodásuknak. Tegnap a budapesti Urak Mária Kongregációja a következő táviratot intézte dr Belopotoczky Kálmán v. b. t. t., nagypréposthoz:

Belopotoczky Kálmán Önagyméltóságának Nagyvárad. Az egyik gyűlölködő napilap jogtalan támadása alkalmul szolgál arra, hogy üdvözlöljük Nagyméltóságodat, mint aki fejedelmi bőkezűséggel áldozza fel javait a kulturális célok előmozdítására és akinek ajkáról már nem egyszer mi is gyönyörködve hallhattuk édes hazánk ékes nyelvén a szeretet elveinek hirdetését. Az *Urak Budapesti Mária Kongregációja*.

* **A „Körös” parancsnokának kitüntetése.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy Ófelsége *Markó Gergely*-nak, a „Körös” monitor parancsnokának az ellenséggel szemben tanúsított vitéz és eredményes magatartása elismerésül a vas koronarend harmad osztályát a hadiékítménnyel adományozta.

* **Vetítő-előadás a Katholikus Körben.** A nagyvárad Katholikus Körben kedden, november 17 én lesz a második vetítő-előadás. Ezt az alkalmat a nemrég elhunyt X. Pius pápa emlékének szentelik. Dr *Némethy Gyula* tb. kanonok, papnöveldi tanár méltatja az elhunyt pápa életét, kormányzását. Az előadás keretében igen szép vetítőképeket mutatnak be X. Pius pápa életéből. Az előadás délután 5 órakor kezdődik.

* **Kinevezések a hadseregben.** Ófelsége dr *Fischer Arthurt* a 19-ik táb. tüzérezredben, dr *Szlavik Pétert* és dr *Bélteki Lajost* a 37-ik gy.e-ben tartalékos főorvosokká nevezte ki.

* **Hadikölcsön jegyzés előlegből.** Győr városa elhatározta, hogy a véglegesített díjnokoktól a polgármesterig az egész személyzet jegyez hadikölcsönt. A díjnokok részére 50 korona jegyzésre 12 havi részletre fizetési előleget ad. A tisztikar minimális jegyzésre 20000 koronát szavazott meg, Győr város példáján felbuzdulva, *Mertz József* városi irodatiszt kérvényt adott be, a mely szerint 2 drb 100 koronást akar jegyezni, ha a város erre a célra 200 korona

előleget utalványoz, olyképp, hogy lakbéréből 4 részletben 50—50 koronát levonják. A hazafias érzésű, derék tisztviselő példáját bizonyára többen követik.

* **Kirendelés.** A nagyvárad kir. törvényszék közírója teszi, hogy a debreceni közjegyzői kamara Deák Ferenc közjegyző helyettesét dr. Stettner János székelyhídi kir. közjegyző állandó helyettesévé kirendelte.

* **A Patronázs-Egyesület a hadi kölcsönért.** A Nagyvárad és Bihar-megyei Patronázs-Egyesület választmánya egyesületi helyiségében (Kir. itélőtábla) nov. hó 16. napján délután fél 6 órakor ülést tart. Az ülés tárgya: Az egyesület részvétele a magyar kir. kormánytól kibocsátott hadi kölcsön jegyzésében.

* **Kinevezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter dr. Faragó Ernő nagyvárad kir. törvényszéki joggyakornokot a berettyóújfalui kir. járásbíróiághoz jegyzővé nevezte ki.

* A legközelebb kibocsátandó 6 %-os adómentes állami járadékkölcsön jegyzésére a m. kir. pénzügyminiszter a *Gazdasági és Iparbank részvénytársaság*ot nyilvános aláírási helyül kijelölte. Erre vonatkozó előjegyzéseket az intézet már most elfogad.

* **Lakos István öngyilkossága.** Megirtuk tegnap, hogy Lakos Lajosnak, a város főlevéltárnokának István fia, katonai számtiszt Szegeden szíven lőtte magát. A hír meglepetésszerűen hatott és senki sem tudta még csak elgondolni is a fiatal tiszt végzetes tettének okát. Tegnap Lakos Lajos táviratot intézett haza Szegedről, melyben tudatja, hogy tegnap d. u. temették el fiát s egyben némi támpontot ad a fia tettének okára nézve is. Eszerint az ifjú s vitéz katonatisztet, aki a Przemysl körüli harcokban részt vett s most is odakellett volna visszatérnie, az sujtotta mélyen, hogy Przemysl újabb körülményei miatt oda vissza nem térhet, a harcban részt nem vehet s ott bajtársai, itthon pedig barátai, ismerősei azt hiszik, hogy ő kibújja a mindnyájunkat kötelező önfeláldozás alól. Ha így áll is a dolog, tettét csak pillanatnyi elernyedésben követhette el, ami érzékeny lelkén erőt vett.

* **Csoportvezetői értekezlet.** Vasárnap d. u. 4 órakor népszövetségi csoportvezetői értekezlet lesz a Népszövetségi Otthon helyiségében. A csoportvezetőket kérjük, hogy az értekezleten teljes számban szíveskedjenek megjelenni a tárgy fontosságára tekintettel.

* A legközelebb kibocsátásra kerülő nemzeti kölcsön részére a m. kir. pénzügyminiszter által a *Nagyvárad Takarékpénztár jegyzési helyül* hivatalosan kijelöltetett.

* **1000 magyar sebesült Innsbruckban.** Vettük a következő felhívást: *Küldjünk jó olvasnivalót honfitársainknak:* Mindenekelőtt hálás köszönetünket nyilvánítjuk az eddigi küldeményekért, melyekkel a „Tiszántúl” olvasóközönség szeretett magyarjainknak nem kis örömet szerzett. A mult hetekben alig 200—250 magyar sebesült tartózkodott Innsbruckban, ma pedig már több mint 1000 nyer Tirol fővárosában gondos ápolást. Mivel kollégiumunkban mindnyájunk nagy öröme fölláttották Innsbruck már tizenhetedik katona-kórházát, ezért kérjük a küldeményeket ezentúl a következő címre bélyeg nélkül küldeni: Feldpost. „Für die ungarischen Verwundeten. Innsbruck-Tirol Sillgasse 2. — Garnisonsspital der Jesuiten. Lapokra nincs már szükségünk.

gróf Széchenyi Miklós nagyvárad püspök ur bőkezűsége folytán. Azért folyóiratokat s könyveket kérünk elsősorban. Az innsbrucki magyar jezsuiták.

* **Sziládky Ernő halála.** Sziládky Ernő tekintélyes polgár halála széles körben részvétet keltett. A temetés ma, vasárnap délután 2 órakor lesz a Csengery utca 9. számú háztól. A végtisztességtételen testületileg vesznek részt a függetlenségi párt, a Kereskedelmi és Iparkamara és az Ipartestület tagjai. Erre nézve a következő felhívásokat bocsátották ki:

Néhai Sziládky Ernő érdemes elvárunk temetése folyó hó 15. — vasárnap — délután 2 órakor lesz a Csengery-utca 9. számú gyászháztól. Felkérem a függetlenségi- és 48-as párt tagjait, hogy felejtetlen emlékü elvtársunk végtisztességén testületileg megjelenni és ebből a célból, ma délután 2 órakor a 48-as népkör helyiségében gyülekezni szíveskedjenek. Nagyvárad, 1914. november hó 15. én. Dr. Adorján Emil, párt-elnök.

Sziládky Ernő ipartestületi előjáró elhunyt alkalmából felkérem az Ipartestület tagjait, hogy temetésén folyó hó 15. én, azaz vasárnap délután 2 órakor Csengery utca 9. szám alatt minél nagyobb számban megjelenni szíveskedjenek. Czeglédy Jeremiás, ipartestületi elnök.

Férfiszabó szakosztályhoz tartozó minden szakmabeli iparos tagtársat tisztelettel felkérem, hogy Sziládky Ernő szakosztályunk tevékeny tagja temetésén való testületi részvétel céljából, ma vasárnap délután fél 2 órakor a Széchenyi-szálloda előtt gyülekezni szíveskedjenek. Lebovics Rudolf, szakosztályi elnök.

* A M. Kir. Pénzügyminiszterium felhatalmazása alapján a 6 %-os m. kir. adómentes állami járadékkölcsönre (hadi kölcsönre) aláírásokat folyó évi november hó 23-ikáig bezárólag készséggel elfogadjuk. Felvilágosításokkal bárkinek szívesen szolgálunk. Bihar-megyei takarékpénztár.

* **A közönség jószívéhez.** A Sal Ferenc-utcai államépítészeti hivatal épületében 80 sebesült harcoss van elhelyezve. Ezek kérélmére felhívjuk a közönség figyelmét rájuk, mert az utóbbi három hétben csak hárman vittek nekik uzsonnát, ami pedig a délben kapott ebéd után ugyancsak jól esne a több ennalólóhoz szokott szegény sebesülteknek.

* **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle *Rumkivonattal*. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

* **„Aláírási hely a nemzeti kölcsön jegyzésére.** A legközelebb kibocsátandó hadikölcsön jegyzésére a m. kir. pénzügyminiszter az Egyesült Bihar-megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaságot nyilvános aláírási helyül hivatalosan kijelölte.

* **A Félix-fürdő új vonatja.** A mi gyönyörű Félix-fürdők készül a téli kúrára. Most is szaporán látogatják gyógyító hőforrásait s az élet olyan eleven és mozgalmas odakinn, mint a szezon közepén. A legközelebbi időre nevezetes, magas vendégeket is vár Komzsik Alajos, a Félix-fürdő fardhatatlan népszerű gazdája. A haretérről fényesrangu tiszték jönnek a Félixbe néhány napi pihenőre üdülni s fogadásukra nagyszabású előkészületek történnek. A Félix-fürdőből egyébként mátlól kezdve rendes új vonat közlekedik, mely este 8 óra 9 perckor indul Nagyváradra s így a vendégek az egész napot a kellemes, minden kényelmet nyújtó gyógyhelyen tölthetik.

* **Watta és kötszertelék** nagy mennyiségben raktáron vannak az Apolló drogueriában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

* **Házvezetőnőnek** vagy házikis-asszonynak ajánlkozik egy uri leány, a háztartás minden ágában jártas több éves jó bizonyítvánnyal. Címe: a kiadóban.

* A M. kir. Pénzügyminiszter ur felhatalmazása alapján, mint nyilvános aláírási hely a 6 %-os m. kir. adómentes állami hadi kölcsön kötvényekre aláírásokat az eredeti feltételek mellett elfogad f. é. november 23-ig bezárólag a *Magyar Bank részvénytársaság Nagyvárad*.

* **Egy középkori** róm. kath. árva uri nő ajánlkozik *háztartásvezetőnek* uri, vagy papi házhoz, háztartás vezetésében jártasaggal bir. Cim a kiadóhivatalban.

* **Védekezés a kolera ellen.** Hathatós bacillusölő és fertőtlenítő szerek Lysoform, Carbolsav, fertőtlenítő szappanok. *Kals szappan*, stb. Kiváló, megbízható minőségben kaphatók és házhoz szállíthatnak. *Farkas István Apolló drogueriában Nagyvárad Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.*

* **A kibocsátandó** hadikölcsönre jegyzéseket elfogad a *Kereskedelmi és Forgalmi Bank rt.*, Nagyváradon.

* **Aszódi Mihály** Nagyvárad, Kossuth-u., Sas-palota. Telefon 635. Nagymennyiségű áruk érkeztek, úgy a katonaságnak, mint a fogyasztó közönségnek, nagybani árat számított. E héten eladásra kerülnek: nagymennyiségű huskonzervek, szalámi, szardínia, cognac, likőrök, teák, rumok, kávék, mazsola, mandula, törött dió, csokoládé, kakaó és finom élvezhető cukorkák. Összes készítményei Kugler Gerbeaud cs. és kir. udvari cukrásznak budapesti árral. Kossuth-utcai kávépörköldém kora reggeltől, késő estig a közönségnek rendelkezésére áll, valamint elkülönített helyiségembe már a napokban friss halkonzervek bontva egyes darabonként kapható lesz. Rákóczi-ut Csokoládékirály és kávéüzletemet az arra lakók figyelmébe ajánlom.

* **Poloskairtó Noxin** biztos szer. Ára: 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B.

* **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* A kibocsátandó 6 %-ot kamatozó új hadikölcsön kötvényekre jegyzéseket az eredeti feltételek mellett elfogad a *Polgári Takarékpénztár r-t. Nagyvárad Kossuth-u.*

* **Az Egyesült Bihar-megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedései alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12-ig.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. *Hurgária cipőgyár r.t.*

* **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. év NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

* Egy nagy **raktárhelyiség** a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

Értesítés. Van szerencsénk a helyi és vidéki nb. vevőinknek, valamint a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy uri-szabó üzletünket a Bémer-térről

Rákóczi-út 12. szám alá az ujonnan épült Apolló-épületbe helyeztük át. Továbbra is szives pártfogásukat kérve vagyunk tisztelettel

LEBOVITS ÉS FIA
uri-szabók.

Rákóczi-ut 12. Apolló épület. Telefon 871

* **Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők

legjobb minőségben

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-uton kaphatók.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

A legszebb
kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap délután: Vörös ördögök.
Vasárnap este: Obrenovics Sándor.
Hétfőn: A kis király.
Kedden: Mese egy közkatonáról (Kinema szkeccs.)
Szerdán: Mese egy közkatonáról.
Csütörtökön: Mese egy közkatonáról.
Pénteken: Jönnek a németek! (Be-mutató.)
Szombaton: Jönnek a németek!
Vasárnap délután: Ikrek a táborban.
Vasárnap este: A tárkányi legények. (Tompa Kálmán alkalmi játéka.)

Gül Baba rózsái. Ez a kedves és szinompás operett tegnap este valóban fényes siker mellett ment. Naiv kis meséje fülbemászó szolid muzsikája (kedvenc számai a jókedvű daloló szíveknek) megkapóan izléses, érzéssel teli dekorációja s maga a színészi előadás egyaránt hozzájárultak ahhoz, hogy a közönség úgy szórakozzék, mintha promjéren s nem egy százszor látott s hallott (de éppen ezért megszeretett) operett előadásán volna jelen. Valóban elismerés illeti meg a színházat, hogy kedvvel lélek-

kel él kedves és érdekes daraboknak még akkor is, mikor Leőwey kupléja szerint csak a „tapsokból élnek!” Ez egyúttal intő jel, hívó szó azoknak, akik tehetségük dacára is épp legkevesebbet gondolnak a sors mostoha gyermekével, a színházzal. A szereplők közül *Feszthv Irén* Gábor deák szerepében igen jó volt. Graciósus játéka, könnyed, finom tánca megérdemelt tapsokat, kihívásokat kapott. Nagyon sajnáljuk, hogy már énekével a néhány igen poétikus, szívhez szóló jelenetből nem tudtak precíz kihozni. De — említettük — így is nagyon jó volt. *Lakatos Lonci*, bár *Gülbaba* lány szerepe nem neki való, diszkrét, átértzett, odaadó játéka szép volt. *Sik Rezső* hatásos és kitöréseiben megragadó játékát zajos tapsokkal honorálták. *Leőwey* magyar cigánya hálás szerep volt, melyet ő — röviden szólva — művészettel töltött be. Nagyon jó volt *Pogány Janka* is; nyílt színen tapsolták meg. Csak a legjobbat mondhatjuk a többiekéről és a karról is. Közönség szép számmal volt. (oó)

Legujabb táviratok.

Bulgár-görög összeütközés.

Athén, nov. 14. (Tudósítónk távirata.) Hetedikétől tizennegyedikéig a görögök és bulgárok között véres határharc folyt. A bulgárok betörték semleges területekre.

Szófia, nov. 14. (Tudósítónk távirata.) Bulgár jelentés szerint a négy napos harcot a görögök provokálták, akik jelentékeny haderővel a határ felé nyomultak. A határ csapatok a nulicia segítségével azonban megállították őket.

A muzulmánok szent háboruja.

Konstantinápoly, nov. 14. (Tud. táv.) A szultán legutóbbi proklamációja, melyben megállapítja, hogy Törökországot örök ellenségei, az orosz, angol és francia vitték be a háboruba, óriási lelkesedést keltett. A lapok a háborúról írva, egyöntetűen s lelkesen állapítják meg, hogy a háboru háromszázmillió muzulmánok kötelességévé vált.

Tanger, november 14. (Tud. táv.) Marokkóban a szent háboru egyre terjed. Tanger környékén a **marokkóiak megverték egy francia hadosztályt.** Tanger kormányzója segédesapatokat kér a franciáktól.

Perzsák az oroszok ellen.

Konstantinápoly, nov. 14. A perzsák követelik, hogy kormányuk izenjen hadat Oroszországnak.

Illyefalva képviselője.

Illyefalva, november 14. (Tud. táv.) Vajna Miklóst itt munkapárti képviselőnek megválasztották.

Bulgária semlegessége.

Szófia, nov. 14. (Tudósítónk távirata.) Az oroszok a bulgár kormánytól kérték, hogy néhány ha-

jók a burgasi kikötőben védelmet kaphasson. Elutasították.

Leőwey Kálmán kitüntetése.

Budapest, november 14. (Tud. táv.) Őfelsége Leőwey Kálmán 4. honvédgyalogezerdbeli őrnagynak a harctéren tanusított vitéz bátor magatartásáért a katonai érdemkeresztel tüntette ki.

Dover kiűritették az angolok.

Vlissingen, november 14. Egy ide-érkezett hajó kapitánya azt állítja, hogy Dover az angolok tegnap este kiűritették. A lakosság lázasan menekül.

Igazságszolgáltatás.

Halálítélet helyett szabadlábra helyezés.

Négy napi tárgyalás után pénteken fejezte be az aradi törvényszék esküdtbíró-sága a váraduzsopai bűnpör tárgyalását.

Kurpás Györgyöt és a vele vadházasságban élő Cson Annát annak idején a nagyváradi esküdtszék verdiktje alapján **halálra** ítélte a bíróság. Az volt a vád, hogy előre megfontolt szándékkal megmérgezték az elsőrendű vádlott leányát: Kurpás Mária-t és ennek férjét Pelle Gligort.

A királyi Kuria feloldotta a halálos ítéletet, új esküdtszéki tárgyalást rendelt el s erre az aradi esküdtszéket delegálta.

Az Aradon megtartott négy napos tárgyalás után az esküdtszék a vádlottakat nem bűnösöknek mondta ki. Ennek alapján a törvényszék mindkét vádlottat felmentette a gyilkosság, illetve a felbujtás vádjára alól és szabadlábra helyezésüket rendelte el.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

777—1914. ügyszám.

Árverési hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Nagyváradon Miskolc Barnabás kir. közjegyző irodájában (Szaládi-utca 4. szám) a folyó évi november hó 20-ik napján délután 4 órakor 1 darab 4 1/2%-os 5000 korona névértékű és 1 drb. 4 1/2%-os 10000 korona névértékű Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja mint részvénytársaság záloglevél 1915. évi március 1-től esedékes szelvényekkel együtt nyilvános árverésen el fog adni.

Árverési feltételek:

1. A záloglevelek külön-külön fognak eladatni.
2. Árverelni szándékozók kötelesek 500 korona, illetve 1000 korona bántpénzt letenni.
3. Vevő köteles a zálogleveleket a vételár készpénzbeli lefizetése mellett azonnal átvenni és a vétel után a III. fokozatu bélyeg illetéket lefizetni.

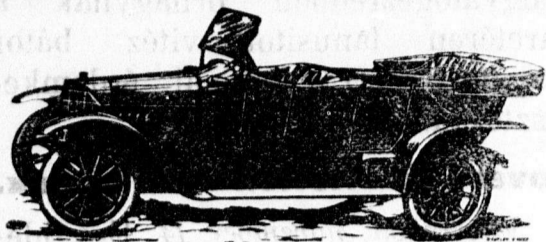
Kelt. Nagyváradon, 1914. évi november 4-ik napján.

Csanády Ákos,

Miskolc Barnabás nagyváradi királyi közjegyzőnek a debreceni kir. közjegyzői kamara 804-910 számú végzésével kirendelt állandó s rendszerinti helyettese.

Katonai ruhákat

az összes fegyvereknek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyvárád, Szilágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

HORVÁTH FERENCZ,

az „Emilia“ gőzmalom főgépésze, Nagyvárád.

Elvállalja felelősség mellett: **Közlőművek** (transmissiók), **szíjkerekek** (mindenféle kivitelben), **szállítócsigák** és mindenféle **malmi berendezések** készítését és javítását. **Őrítő-hengerek** esiszólását és rovátkolását. **Gőzgépek, lokomobilok, motorok, cséplőgépek** és ezek alkatrészeinek **javitását**, továbbá

automobil-javitásokat, gummiköpenyek és légtömők javítását (vulkanizálását). Cím:

„Emilia“ malom Nagyvárád. Telefon 13.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.
Nagyvárád, Bémer-tér 4.

A kibocsátandó 6%-ot kamatozó új hadikölcsön kötvényekre jegyzéseket az eredeti feltételek mellett elfogad, továbbá a 4% os magyar korona járadék 1914. december 1-én esedékes szelvényeit már november 20-tól kezdve költségmentesen beváltja az

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Van szerencsém Nagyvárád és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy **Nagyvárád, Rákóczi-ut 19. sz. alatt** a mai kor igényeinek megfelelő

műköszörüldét nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek husz-örítógépek, ló- és juhnyírógépek javítását és készörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló piperezereket, mindennemű acél-árukat, egymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston műköszörüs

Első nagyváradi cementipar.

Készíték granitó, terazzo, műkö és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kívánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a leglelkismeretesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készíték. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata. Szaniszló-utca 67. szám. (haját ház.)

Biharvármegye alispánjától.

18261—1914.

Pályázati hirdetmény.

A vaskóhi főszolgabírói járásban lemondás folytán üresedésbe jött évi 2000 (Kettőezer) korona kezdő fizetéssel évi 360 (Háromszázhatvan) korona lakáspénzzel és évi 600 (Hat-száz) korona uti átalánnyal javadalmazott járásorvosi állásra és az esetleg megüresedő más járásorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz.-ben előirt minősítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket a 125.000/1902 B. M. sz. a. kibocsátott vármegyei ügyviteli szabályzat 4-ik §-ában előirt módon Biharvármegye főispánja, méltóságos dr. Miskolczy Ferencz úrhoz címezve 1914. évi december hó 15-ének délelőtt 12 órájáig hozzam annyival inkább nyujtsák be, mivel a később beérkezők kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárád, 1914. november 9.

Fráter Barnabás alispán.

Nagyvárád város tanácsa katonai ügyosztálya. 29492—1914. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur november 9-én kelt 18106/1914. eln. számú körrendelete folytán közhírré teszem, hogy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény (1912 évi LXVIII. t.-cz.) alapján sürgős esetekben a katonai parancsnokságok (hatóságok) a hadiszolgáltatásra vonatkozó megkeresést közvetlenül a közigazgatási hatóságokhoz kell, hogy intézzék, mire a közigazgatási hatóságok a hadi szolgáltatások kiállítására iránt rendelkeznek és csak végszükség esetében lehet feltétlenül szükséges szolgáltatást közvetlenül magától a szolgáltatásra kötelezettől követelni. Egyes személyek ezt csakis az igénylésre jogosult katonai parancsnokságtól (hatóságtól) nyert írásbeli felhatalmazás alapján tehetik. Az ily felhatalmazás nélküli igénylés tilos és büntetőbíróiálag üldözendő cselekményt képez.

Nagyvárád, 1914. november 12.

Eleméry Ferencz, katonaiügyi tanácsnok.

XXXI-ik magyar királyi

jótekonyczélú államsorsjáték.

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótekonyczélokra fog fordítatni. Ezen sorsjátéknak összesen 14885 nyereménye van, melyeknek összes értéke 475000 koronára rug készpénzben.

Főnyeremény 200.000 korona készpénzben.

Továbbá:

1 Főnyer.	30.000 K. készp.	20 nyer. à 200	4.000 K. készp.
1 "	20.000 " "	40 " " 150	6.000 " "
1 "	10.000 " "	100 " " 100	10.000 " "
1 "	5.000 " "	200 " " 50	10.000 " "
5 nyer. à 1000 K.	5.000 " "	2500 " " 20	50.000 " "
5 " " 500	2.500 " "	10000 " " 10	120.000 " "
10 " " 250	2.500 " "		
		14885 nyer. összesen	475.000 K. készp.

Huzás visszavonhatatlanul 1914. évi december hó 9-én.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságtól Budapesten (Vám-palota) porórtmentesen küldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytőzsdékben és váltó-üzletben. Játéktervet kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve küld

A magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Cement, cementcsövek, fedéllemez, gipsz,

csatornázás

ismert jó minőségben.

Kondor Dezső

Nagyvárád, Nagypiacz-tér 1. sz.

Telefon 960.

Telefon 969.